

ČR v mezinárodním srovnání znepokojivě, především závislost výsledků žáků na socioekonomických charakteristikách prostředí škol, které navštěvují. Jinak řečeno, v českém prostředí velmi záleží na tom, v jaké škole a s jakými spolužáky se žák vzdělává.

Při úvahách o rovnosti vzdělávacího systému a jeho schopnosti podpořit žáky s rizikem školní neúspěšnosti je dostatek údajů umožňujících přesnou analýzu situace na úrovni státních institucí, které formují vzdělávací politiku státu, zásadní. Objevují se výtky ze strany části odborné veřejnosti, které poukazují na to, že odpovědné státní instituce nemají snahu existující relevantní informace využívat při stanovování vhodných opatření.

Stávající situace – pozitiva

- Rozsáhlý sběr dat prostřednictvím systému školního výkaznictví, v poslední době jsou využívána také data ze školních matrik.
- Systematicky jsou hodnoceny školy i vzdělávací systém z hlediska rovného přístupu ke vzdělávání formou inspekčního hodnocení, ČŠI v této oblasti provádí rovněž tematická šetření, výsledky jsou zveřejňované.
- Inspirací pro sběr dat a sledování různých aspektů fungování vzdělávacího systému jsou mezinárodní šetření realizovaná v České republice od 90. let. Např. PISA poskytuje řadu údajů o vlivu socioekonomického zázemí žáků a škol na výsledky žáků v testování kognitivních schopností a ukazuje význam analýz prováděných na datech získávaných na úrovni žáka.
- Datové soubory získávané v rámci mezinárodních výzkumů jsou poskytovány pro provádění analýz dalšími uživateli, např. datové soubory PISA jsou využívány pro dodatečné analýzy vzdělávacího systému také v akademické výzkumné sféře.

Stávající situace – negativa

- Neuspokojivá situace v oblasti koordinace sběrů dat o vzdělávacím systému, nedostatečná spolupráce odborníků v oblasti státní správy a v akademické sféře, malá vzájemná důvěra jednotlivých aktérů a nízká propojenost různých informačních systémů.
- Kritika státní správy ze strany odborné veřejnosti za to, že dostatečně nereaguje na publikovaná zjištění o nerovnostech ve vzdělávacím systému.
- Šetření PISA (jakož i další realizované mezinárodní výzkumy) pro potřebný monitoring situace v oblasti rovnosti ve vzdělávání nepostačuje. Indikátory socioekonomického statusu PISA nejsou považovány za natolik přesné, aby měly dostatečnou vypovídací hodnotu, a bylo by potřeba je lépe specifikovat, aby lépe odpovídaly aktuálním rozdílům v životním stylu různých vrstev české společnosti. Dále by bylo třeba mít reprezentativní údaje na úrovni regionů, různých skupin žáků (např. etnické menšiny, cizinci) a dalších věkových kohort (např. žáků ve středním vzdělávání). Postrádána jsou také data longitudinálního charakteru, která by umožnila sledování žáků v určitých fázích průchodu vzdělávací soustavou.
- Existující datové soubory (např. z žakovských a školních dotazníků PISA) nejsou dostatečně vytěžovány a data zčásti zůstávají ležet ladem, protože není nikým koordinována jejich podrobná analýza.
- I přes rozsáhlý sběr výkonových dat, který provádí ČŠI i MŠMT, některé klíčové údaje chybí, jako například informace o úspěšnosti žáků, kteří neprošli předškolním vzděláváním, nebo počty žáků vzdělávajících se podle RVP ZV LMP.